

אלעזר בן עזריה במשמעות הפסוק "מכל אשר יעשה מגפן היין, מחרצנים עד זג לא יאכל" —

וחייב הנזיר על שתיית היין בפני עצמו, אף שלא אכל עמם איסור נזירות נוסף.

וכן חייב על אכילת הענבים בפני עצמו, ועל אכילת החרצנים בפני עצמו, ועל אכילת הזגים בפני עצמו.⁽³⁾

רבי אלעזר בן עזריה חולק על שיטת חכמים לגבי אכילת חרצנים וזגים, ואומר:

א. אין חייב על החרצנים בפני עצמן ולא על הזגין בפני עצמן, אלא עד שיאכל משניהם.

ב. אין חייב אלא עד שיאכל שני חרצנים וזג.⁽⁴⁾ כמו שנאמר: "מחרצנים [לשון רבים] ועד זג [לשון יחיד] לא יאכל".

ומפרשת המשנה: אלו הן החרצנים ואלו הן זגים:

החרצנים — אלו הקליפות החיצוניים של הענבים.

וכמו כן כל איסורי נזיר הם ברביעית, ואפילו אוכלים שבכל התורה כולה שיעורם בכזית, בנזיר הם ברביעית.

רבי עקיבא אומר כדעת משנה אחרונה:

אפילו שרה הנזיר פיתו ביין, ויש בה — כפת עם היין שבתוכה — כדי לצרף משניהם ביחד שיעור כזית, ואכל את הפת, הרי הוא חייב.⁽²⁾

ושני דינים השמיענו רבי עקיבא:

האחד: שיעור יין לנזיר — וכן כל שאר איסורי נזיר — הוא בכזית, וכמשנה אחרונה.

השני: אף שאין במה שאכל כזית יין, אלא רק בצירוף עם הפת יש כאן כזית, הרי הוא חייב.

וטעמו של דבר, כי "היתר מצטרף לאיסור" בנזיר. ויתבאר ענין זה בגמרא [לה בן] ושם יתבאר המקור לזה.

ומוסיפה המשנה, שנחלקו חכמים ורבי

מדעתו של רבי אלעזר בן עזריה, שאינו מחייב אלא על חרצנים וזגים כאחד.

4. במשניות שבמאירי הגירסא היא: "שני חרצנים וזגין", כלומר הזג שבאותו ענב.

וכתבו התוספות לה א ד"ה שני: "לאפוקי שאם אכל כזית מן החרצנים או כזית מן הזגין אינו חייב עד שיאכל הגרעינין והקליפה החיצונה", ומשמע, שאינו חייב אלא באכילת כל החרצנים [ו"שני חרצנים" לאו דוקא] שבענב עם כל הקליפה החיצונה, וכשאכל כזית מהחרצנים והזגים באופן זה אז הוא חייב.

הביאו "משנה ראשונה אמרו", ובסוכה ו א הביאו כגירסתנו "משנה ראשונה אומרת".

ב. בתוספות לקמן לח ב מבואר כיצד משערים אכילה ברביעית "כמו שאכל מן הענבים נותנין בכוס מלא יין. אם יוצא מן היין רביעית, הרי אכל רביעית", וראה בסוכה ובעירובין שם אם משערים במים או ביין.

2. כן היא מסקנת הגמרא לו א בביאור דברי רבי עקיבא, וכמו שמפורש בבבלייתא שהובאה שם, ופי שביארו התוספות שם.

3. כתבו התוספות שעיקר החידוש הוא להוציא